EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 15.1.2024.
COM(2024) 8 final

2024/0004 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Polijai atļauj piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai Eiropas Savienībā reglamentē Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai[1] ("Enerģijas nodokļu direktīva" jeb "direktīva").

Saskaņā ar direktīvas 19. panta 1. punktu un papildus jo īpaši 5., 15. un 17. panta noteikumiem Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus no nodokļa vai nodokļa samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs.

Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2023/1197[2] (2023. gada 19. jūnijs) Polijai tika atļauts piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, ko izmanto kā kurināmo. Minētā atļauja zaudēja spēku 2023. gada 30. jūnijā.

Polija vēlas saņemt atļauju, lai turpinātu smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo, uz laiku piemērot samazinātas valsts nodokļa likmes, kas ir zemākas par minimālajiem direktīvas 9. pantā un I pielikuma C tabulā noteiktajiem nodokļu līmeņiem.

Pieprasītais piemērošanas termiņš ir ierobežots uz 6 mēnešiem un nepārsniedz Enerģijas nodokļu direktīvas 19. panta 2. punktā noteikto maksimālo termiņu.

Polijas iestādes 2023. gada 30. jūnija vēstulē informēja Komisiju, ka tās plāno turpināt piemērot iepriekš minēto pagaidu pasākumu vēl sešus mēnešus no 2023. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 31. decembrim. Polijas iestādes sniedza papildu informāciju attiecīgi 2023. gada 8. septembrī, kā arī 2023. gada 5. un 13. oktobrī.

Atkāpes pieprasījums attiecas uz samazinātu akcīzes nodokļa likmju piemērošanu smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo.

Polijas iestādes norādīja, ka minētās direktīvas 13. pantā paredzētā to minimālo likmju ikgadējā atjaunināšana, kuras dalībvalstīm, kas nav ieviesušas euro, ir izteiktas valsts valūtā, apvienojumā ar īslaicīgi augsto un nelabvēlīgo euro un zlota (EUR / PLN) valūtas kursu 2022. gada oktobra pirmajā darbdienā nozīmētu, ka būtu jāpalielina attiecīgajiem produktiem piemērojamie nodokļu līmeņi[3].

Zlota valūtas kurss kopš tā laika ir atgriezies labvēlīgākā līmenī, taču 13. pantā paredzētajos noteikumos tas nav ņemts vērā, un tādēļ vienīgais veids, kā Polijai saglabāt nemainīgus nodokļu līmeņus minētajiem energoproduktiem, būtu pieprasīt atkāpi. Polija norāda, ka bez šīs atkāpes būtu jāpalielina šiem produktiem piemērojamie nodokļu līmeņi.

---

1 OV L 283, 31.10.2003., 51.–70. lpp.

2 OV L 158, 21.6.2023., 71. lpp.

3 Piemērojamais valūtas kurss 2023. gadā ir 4,8320 PLN par vienu euro, savukārt 2022. gadā tas bija 4,5826 PLN, bet 2024. gadā tas būs 4,6123 PLN.

Polijas pieprasījuma mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi, ko varētu radīt saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvas 13. pantu veikta korekcija, un saglabāt attiecīgās valsts nodokļa likmes to pašreizējā līmenī, kas ir zemāks nekā direktīvā noteiktie minimālie nodokļu līmeņi. Tas nozīmē samazināt valsts nodokļa likmes, kas izteiktas euro, salīdzinot ar minimālajām likmēm, un attiecīgais samazinājums atbilstu EUR / PLN valūtas kursa radītajai summas atšķirībai pēc ikgadējās korekcijas, kas veikta saskaņā ar direktīvas 13. pantu. Šī pašreizējo valsts likmju saglabāšana tiktu piemērota arī citiem produktiem, kas paredzēti izmantošanai kā kurināmais minētās direktīvas 2. panta 3. punkta nozīmē.

Polijas iestāžu ieskatā augstās inflācijas izraisītā sociālā un ekonomiskā situācija un energoproduktu cenu pieaugums joprojām ir nopietna problēma Polijas sabiedrībai.

Polija uzsvēra, ka papildus citiem pieņemtajiem pasākumiem[4] šāda atkāpe ir nozīmīga, ņemot vērā enerģijas pārdošanas cenu straujā pieauguma negatīvo ietekmi, kas ir vienas no sekām, ko radījis Krievijas iebrukums Ukrainā. Polijas iestādes uzsvēra, ka līdztekus straujajai inflācijai šī situācija tieši ietekmē gan mājsaimniecības, gan uzņēmumus.

Šajā sakarā Polija norādīja, ka šāds akcīzes nodokļa likmju samazinājums ir pieejams visiem patērētājiem, kas iegādājas energoproduktus, uz kuriem attiecas atkāpes pieprasījums[5]. Šajā nolūkā Polijas iestādes iesniedza turpmāk norādīto diagrammu, kurā atspoguļota šo energoproduktu patēriņa vispārējā tendence[6].

1. diagramma. Energoproduktu patēriņš (2006.–2021. gads)[7]

4 2022. gadā veikto pasākumu ietvaros Polija pieņēma tiesību aktu kopumu (tā saukto "inflācijas novēršanas vairogu"), kura mērķis ir līdz minimumam samazināt inflācijas negatīvo ietekmi. Šajā sakarā Polija ieviesa atbalstu, samazinot akcīzes nodokļa likmes konkrētām motordegvielām, vieglajam mazutam un elektroenerģijai, kas samazinātas līdz ES minimālajām likmēm. Šo pagaidu tiesību aktu kopumu pārtrauca piemērot no 2023. gada 1. janvāra.
Polijas iestādes arī norādīja, ka direktīvas 15. panta 1. punkta h) apakšpunkts ir daļēji transponēts Polijas tiesību aktos (t. i., ogļu un gāzes produkti, uz kuriem attiecas KN kodi 2705 00 00, 2711 11 00, 2711 21 00 un 2711 29 00 un ko mājsaimniecības un daži citi specifiski lietotāji izmanto apkurei, ir atbrīvoti no akcīzes nodokļa).

5 Saskaņā ar valsts aplēsēm tiešo labuma guvēju skaits Polijā būtu aptuveni 6100 nodokļu maksātāju, galvenokārt uzņēmēju (no kuriem gandrīz 5600 ir nodokļu maksātāji, kas iesniedz deklarācijas par ogļu produktiem).

6 Dati, kas iegūti no Centrālā statistikas biroja (šajā sakarā sk.: https://stat.gov.pl/wyszukiwarka/?query=tag:zu%C5%BCycie+w%C4%99gla+kamiennego).

7 Dati par 2022. gadu tiks publicēti tikai 2023. gada 20. decembrī. Polijas iestādes arī uzsvēra, ka patēriņa kategorijām/nozarēm, ko attiecībā uz atsevišķiem produktiem norādījis Centrālais statistikas birojs, nav jābūt tādām pašām kā patēriņa kategorijām, uz kurām attiecas faktiskais akcīzes nodoklis (piemēram,

Gads	Ogles (tūkstošos tonnu)	Dabasgāze (teradžouli)	Smagā degvieleļļa (tūkstošos tonnu)
2006. g.	83 483	493 544	1750
2007. g.	84 230	499 571	1711
2008. g.	80 323	505 922	1609
2009. g.	73 842	488 179	1615
2010. g.	81 979	519 923	1587
2011. g.	79 108	515 162	1403
2012. g.	75 165	552 579	1171
2013. g.	77 300	560 164	876
2014. g.	72 768	542 598	795
2015. g.	72 283	553 964	1056
2016. g.	74 176	592 114	1049
2017. g.	74 637	628 517	924
2018. g.	74 232	660 336	813
2019. g.	68 302	691 543	785
2020. g.	62 404	694 653	802
2021. g.	69 621	741 000	889

Centrālā statistikas biroja sarakstā ir iekļauta dabasgāze, ko izmanto mājsaimniecības, savukārt, pamatojoties uz akcīzes nodokļa noteikumiem, šāds patēriņš ir atbrīvots no akcīzes nodokļa).

Augstāk redzamajā diagrammā atspoguļots, ka laikposmā no 2006. līdz 2010. gadam ogļu patēriņš saglabājās relatīvi stabils, savukārt kopš 2010. gada, neraugoties uz dažām svārstībām, ir vērojams samazinājums. Tomēr 2021. gadā bija vērojama zināma atgūšanās un ogļu patēriņš palielinājās salīdzinājumā ar 2020. gadu.

Datu analīze par 2006.–2021. gadu liecina par dabasgāzes patēriņa pieauguma tendenci. Kopumā dabasgāzes patēriņš palielinājās.

Polijas iestādes uzsvēra, ka laikposmā no 2006. līdz 2021. gadam smagās degvieleļļas patēriņš samazinājās. Tās arī piebilda, ka, neraugoties uz vispārēju lejupvērstu tendenci, 2015. un 2021. gadā bija vērojams neliels pieaugums.

Saskaņā ar Enerģētikas foruma aplēsēm[8] ogļu patēriņš 2022. gadā bija aptuveni 66 000 000 tonnu, kas ir par aptuveni 4 000 000 tonnām mazāk nekā iepriekšējā gadā. Tas liecina par pēdējos gados novērotās vispārējās lejupvērstās tendences turpināšanos.

Polijas iestādes arī piebilda, ka gāzes iepirkumi no ārvalstīm, lai apmierinātu Polijas patērētāju vajadzības 2022. gadā, kas sasniedza 154,5 TWh (556 200 Tj), tika papildināti ar gāzi no iekšzemes avotiem 39,8 TWh (143 280 Tj) apmērā. Kopējā gāzes piegāde no ārvalstīm 2022. gadā ietvēra importu un iepirkumus ES iekšienē. Kopumā gāzes iepirkumi Polijas patērētāju vajadzībām 2022. gadā sasniedza 699 480 Tj[9]. Izmantojot to pašu informācijas avotu, Polija norādīja, ka gāzes iepirkumi 2021. gadā sasniedza 831 960 Tj un 2020. gadā — 768 960 Tj. Atsaucoties uz tabulā sniegtajiem datiem, Polija norādīja, ka iepriekšējo gadu augšupvērstā tendence, paredzams, turpināsies.

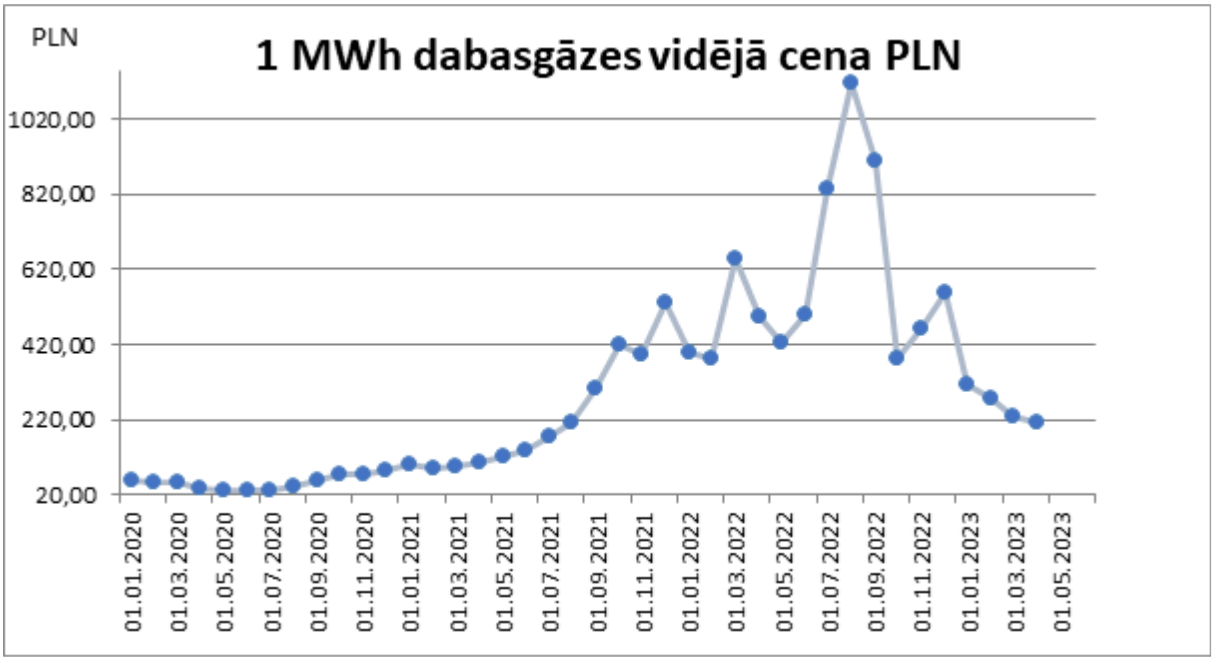
Lai ilustrētu cenu pieaugumu, Polijas iestādes iesniedza turpmāk sniegto diagrammu (2. diagramma), kurā parādīta dabasgāzes vidējā cena laikposmā no 2020. gada janvāra līdz 2023. gada maijam.

2. diagramma. Dabasgāzes vidējā cena (2020.–2023.g.)[10]

8 Šajā sakarā skatīt: https://nettg.pl/gornictwo/196416/gornictwo-wegiel-do-polski-plynal-wartkim-strumieniem

9 Sk. arī: https://www.ure.gov.pl/pl/paliwa-gazowe/charakterystyka-rynku/11092,2022.html

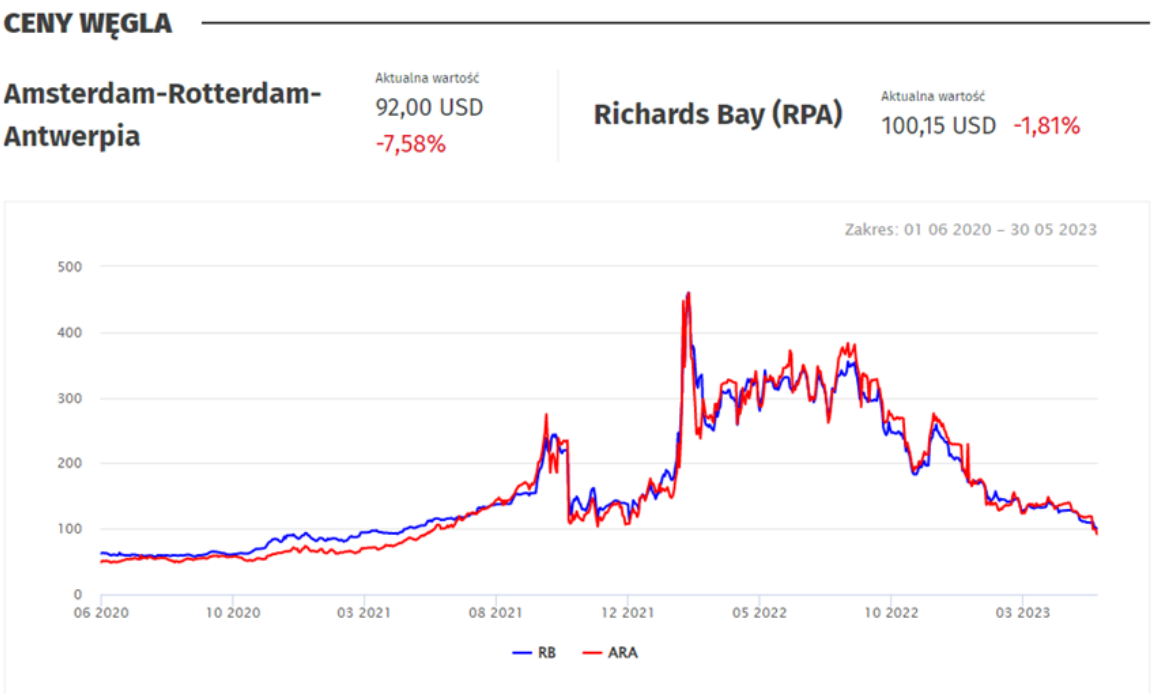
10 Dati, kas iegūti no Polijas elektroenerģijas biržas (*POLPX*).

Turpmākajā diagrammā (3. diagramma), ko arī iesniegušas Polijas iestādes, ir atspoguļotas vēsturisko ogļu un gāzes cenu tendences attiecīgajos vairumtirdzniecības tirgos, tostarp cenu pieaugums 2022. gadā saistībā ar ietekmi, ko radījusi Krievijas agresija pret Ukrainu.

3. diagramma. Ogļu un dabasgāzes tūlītējā cena USD (2020.–2023.g.)[11]

[11] Dati, pamatojoties uz Amsterdamas, Roterdamas, Antverpenes ("ARA") un Ričardsbejas (Dienvidāfrika) tirgiem; https://www.wnp.pl/gornictwo/notowania/ceny_wegla/, 2023. gada jūnijs Ceny węgla – ogļu cena; aktualna wartość — faktiskā vērtība; zakres — darbības joma/periods]

Polijas iestādes papildus sniedza informāciju par smagās degvieleļļas vairumtirdzniecības cenām (2020.–2023. g.)[12], kas atspoguļotas turpmākajā diagrammā (4. diagramma).

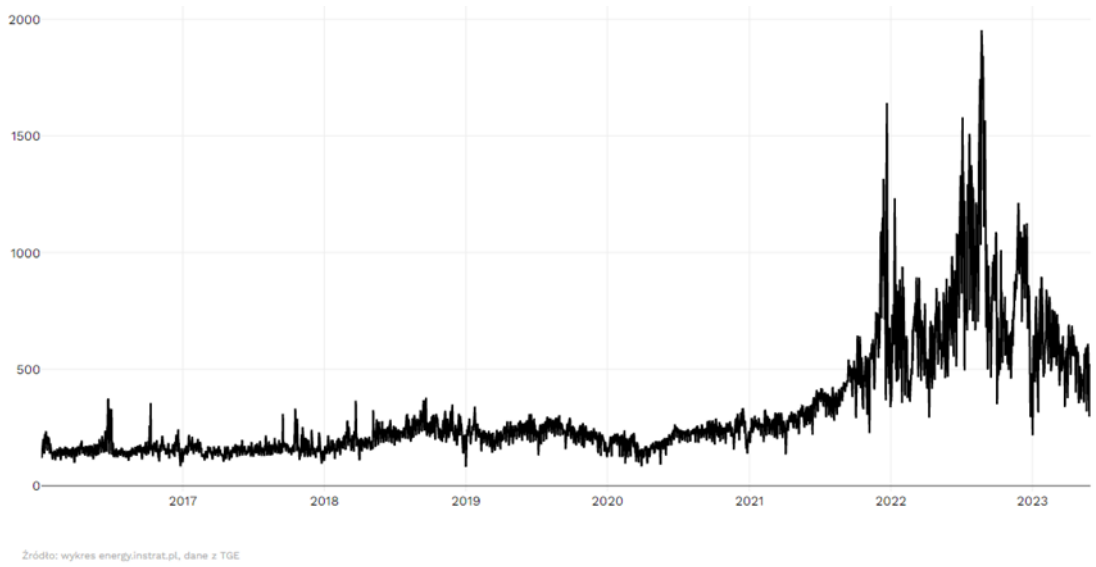
4. diagramma. Smagās degvieleļļas vairumtirdzniecības cenas (2020.–2023.g.)

Visbeidzot, turpmākajā diagrammā (5. diagramma) Polijas iestādes norādīja Polijas elektroenerģijas biržas (*POLPX*) enerģijas cenas katrai dienai.

5. diagramma. Enerģijas cenas katrai dienai (2016.–2023.g.)

[12] Pamatojoties uz datiem par "ORLEN" vairumtirdzniecības cenām.

Saistībā ar attiecīgo produktu nodokļu likmēm Polijas iestādes iesniedza turpmāk iekļauto tabulu (A tabula), kurā minimālie nodokļu līmeņi, kas saskaņā ar direktīvu piemērojami katram produktam, uz kuru attiecas Polijas iestāžu pieprasījums, salīdzināti ar attiecīgajām likmēm, kas Polijā ir spēkā pašlaik (2023. gada janvārī). Šajā sakarā iestādes uzsvēra, ka akcīzes nodokļa likmes kurināmajam vienādi attiecas gan uz nekomerciālajiem klientiem, gan komerciālajiem klientiem.

A tabula

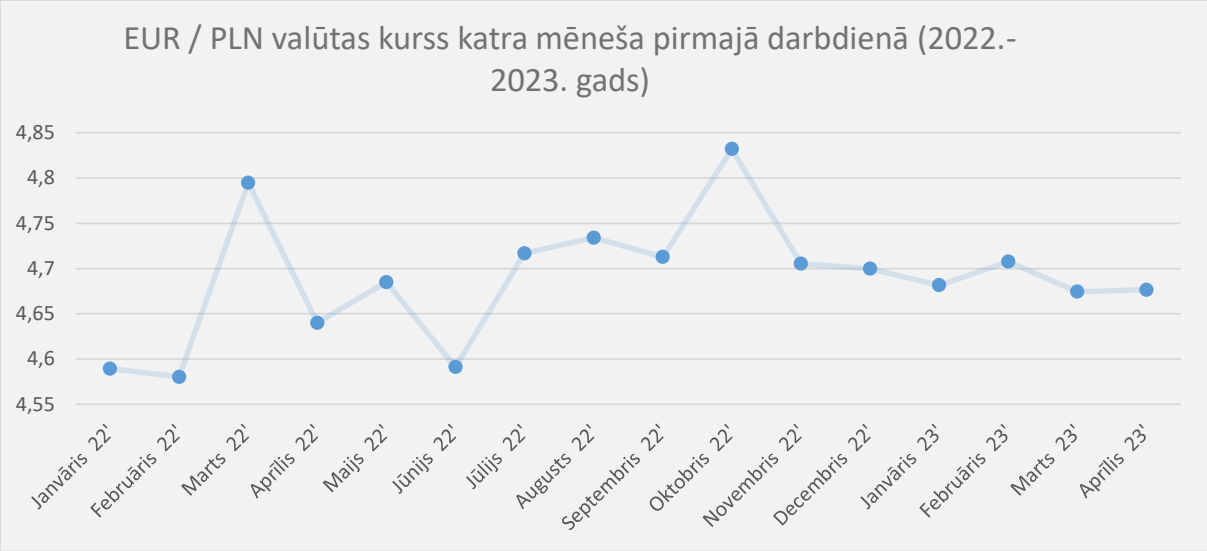
Energoprodukts	**ES minimums (EUR)**	**EUR / PLN (2023. g.)**	**ES minimums 2023. gadā (PLN)**	**Akcīzes nodoklis 2022. gadā (PLN)**	**Akcīzes nodoklis 2023. gadā, nemainot akcīzes nodokļa likmi (EUR)**	**Atšķirība starp ES minimumu un faktiskajiem nodokļiem (PLN)**	**Atšķirība starp ES minimumu un faktiskajiem nodokļiem (EUR)**	**Izmaiņas ES minimumā salīdzinājumā ar faktiskajiem nodokļiem (%)**
Smagā degvieleļļa *(PLN par 1000 kg)*	15	4,832	72,48	69	14,2798	3,48	0,72	5,04
Dabasgāze *(PLN par gigadžoulu augstākās siltumspējas)*	0,3	4,832	1,45	1,38	0,2856	0,07	0,01	5,04
Ogles un kokss *(PLN par gigadžoulu augstākās siltumspējas)*	0,3	4,832	1,45	1,38	0,2856	0,07	0,01	5,04

Ņemot vērā iepriekš sniegto tabulu, saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju direktīvā noteiktie minimālie nodokļu līmeņi un Polijas likmes atšķiras par 5,04 % visiem energoproduktiem, uz kuriem attiecas Polijas iestāžu pieprasījums.

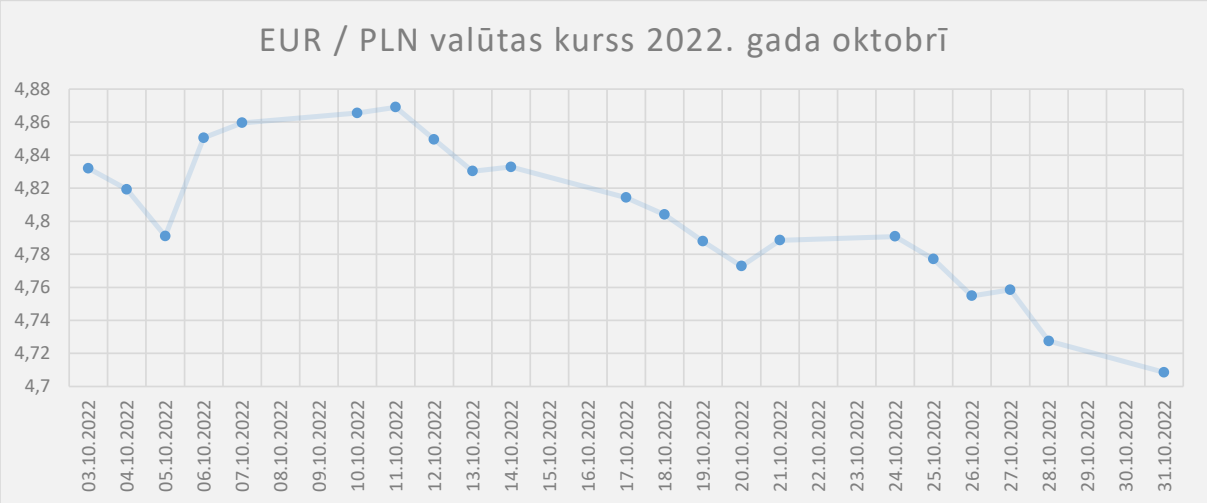
Saskaņā ar Polijas sniegto informāciju akcīzes nodoklis ir cenas sastāvdaļa, attiecībā uz kuru ir iespējama īstermiņa iejaukšanās, lai mazinātu saskaņā ar direktīvas 13. pantu veiktās ikgadējās korekcijas nevēlamo ietekmi.

Lai pamatotu savu pieprasījumu, Polijas iestādes iesniedza Komisijai turpmāk norādītās diagrammas, kurās norādīts i) valūtas maiņas kurss, kas piemērojams katra mēneša pirmajā darbdienā no 2022. gada janvāra līdz 2023. gada aprīlim (6. diagramma); ii) valūtas kursa izmaiņas 2022. gada oktobrī (7. diagramma) un iii) mēneša vidējais valūtas kurss 2022. gadā (8. diagramma).

6. diagramma. EUR / PLN valūtas kurss katra mēneša pirmajā darbdienā (2022.-2023. gads)

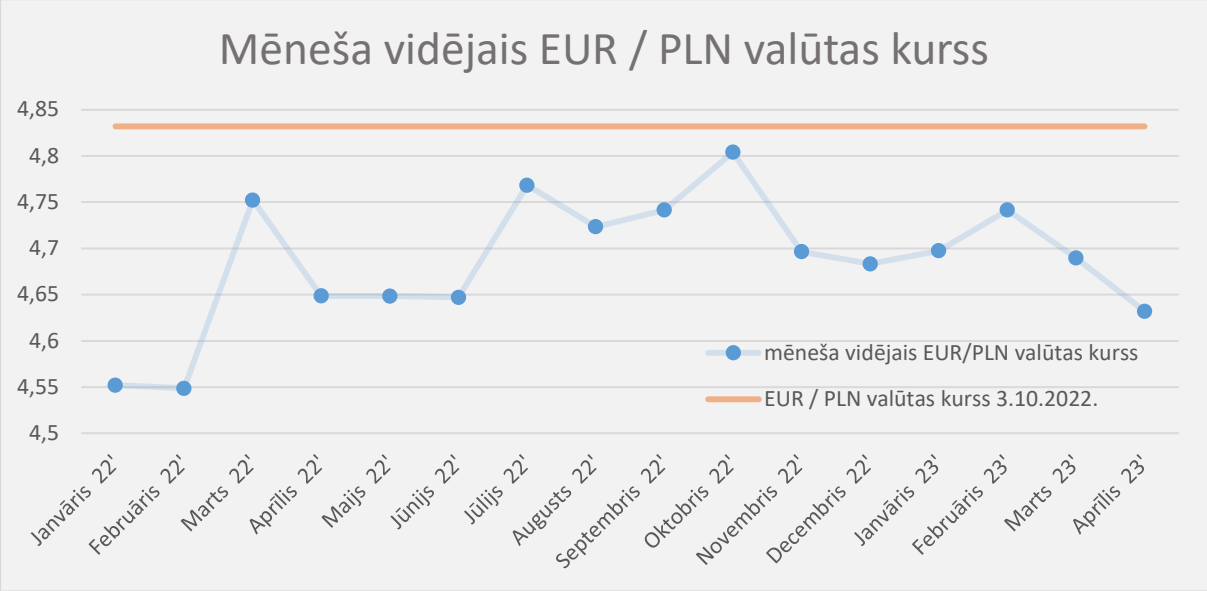
7. diagramma. EUR / PLN valūtas kurss oktobrī (2022. gads)

Pamatojoties uz iepriekš minēto diagrammu, Polijas iestādes uzsvēra, ka pēc augstākā līmeņa sasniegšanas 2022. gada 11. oktobrī EUR / PLN maiņas kurss pakāpeniski samazinājās.

Turklāt tās uzsvēra, ka, pamatojoties uz turpmāk sniegto diagrammu, 2022. gada oktobra valūtas kurss bija augstākais 2022. gadā.

8. diagramma. Mēneša vidējais EUR / PLN valūtas kurss (2022.-2023. gads)

Ņemot vērā iepriekšējās diagrammās sniegto informāciju, Polijas iestādes uzsvēra, ka 2022. gada oktobra[13] izmantošana par atsauci ikgadējai korekcijai saskaņā ar direktīvas 13. pantu negatīvi ietekmēja Poliju, jo īpaši ņemot vērā Polijas valūtas svārstības. Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju šajā korekcijā nav ņemta vērā ekonomisko pārmaiņu dinamika, un valūtas kursa svārstības no attiecīgā gada oktobra līdz nākamā gada septembra beigām nav būtiskas. Lai sniegtu papildu pierādījumus par šo nelabvēlīgo ietekmi, tās sniedza turpmāk minēto piemēru (B tabula), uzsverot, ka akcīzes nodokļa likmes energoproduktiem, uz kuriem attiecas to pieprasījums, būtu bijušas direktīvā noteiktajā minimālajā līmenī, ja ikgadējā korekcija būtu balstīta uz valūtas kursu, kāds bija 2022. gada janvārī.

[13] 2022. gada oktobra pirmajā darbdienā PLN valūtas kurss attiecībā pret euro bija visaugstākais 2022. gadā, proti, 4,832.

B tabula

Energoprodukti, uz kuriem attiecas pieprasījums	ES minimālie nodokļu līmeņi (euro)	Akcīzes nodokļa likme (Polijas zlotos)	Nodokļa likme, kuras pamatā ir vidējais mēneša EUR / PLN valūtas kurss 2022. gada janvārī	Likme 2023. g.
Ogles un kokss (par gigadžoulu augstākās siltumspējas)	0,3	1,38	0,3 * 4,55 ≈ 1,37	Izmaiņas nav vajadzīgas
Dabasgāze (par gigadžoulu augstākās siltumspējas)	0,3	1,38	0,3 * 4,55 ≈ 1,37	Izmaiņas nav vajadzīgas
Smagā degvieleļļa (par 1000 kg)	15	69	15 * 4,55 ≈ 68	Izmaiņas nav vajadzīgas

Ņemot vērā to, ka 2023. gadā piemērojamais PLN / EUR valūtas kurss bija 4,8320 PLN (2022. gadā šis kurss bija 4,5826 PLN un 2024. gadā tas atgriezīsies 4,6123 PLN līmenī), un lai saglabātu direktīvā noteiktos nepieciešamos ES minimālos līmeņus, Polija uzskata, ka būtu bijis nepieciešams palielināt akcīzes nodokļa likmes, kas piemērojamas iepriekš minētajiem energoproduktiem. Tāpēc Polijas iestādes uzskata, ka atkāpe ir nepieciešama.

Polijas iestādes uzskatīja, ka ir grūti aplēst ietekmi uz budžetu, ko rada akcīzes nodokļa likmju izmaiņas attiecīgajiem energoproduktiem. Tomēr tās apstiprināja, ka, tā kā likmju korekcija ir neliela, minētajām izmaiņām nevajadzētu būtiski ietekmēt budžeta ieņēmumus, jo īpaši tāpēc, ka enerģijas nesēju augstās cenas rada lielākus budžeta ieņēmumus no PVN[14].

Budžeta izdevumi laikposmā, uz kuru attiecas atkāpes pieprasījums, tiek lēsti 6,5 miljonu PLN apmērā (pamatojoties uz 2022. gada datiem par patēriņu un ienākumiem). Turpmākajā tabulā (C tabula), ko iesniegušas Polijas iestādes, ir atspoguļota attiecīgā ietekme uz budžetu attiecībā uz katru attiecīgo energoproduktu.

C tabula

Akcīzes prece	Ietekme uz budžetu attiecībā uz akcīzes nodokli 2023. gada 6 mēnešu

[14] Saskaņā ar Polijas iestāžu aplēsēm saņēmējiem, kuri negūst labumu no akcīzes nodokļa atbrīvojumiem (lielākā daļa personu, kas izmanto ogles un dabasgāzi apkurei, ir atbrīvotas no akcīzes nodokļa, piemēram, mājsaimniecības vai energoietilpīgi uzņēmumi), izmaiņas nozīmē izmaksu pieaugumu – **smagās degvieleļļas** gadījumā par aptuveni 0,4 PLN/kg (aptuveni 0,5 PLN/kg ar PVN), **ogļu** gadījumā par aptuveni 1,67 PLN/t (2 PLN/t ar PVN) un E grupas **dabasgāzes** ar augstu metāna saturu gadījumā par aptuveni 0,2 PLN/m^3 (0,27 PLN/kg/m^3 ar PVN).

	laikposmā [miljonos PLN]
Smagā degvieleļļa un cits apkurei izmantotais kurināmais	0,5
Dabasgāze un citi apkurei izmantotie gāzes kurināmie	4,2
Ogles un kokss	1,8

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Direktīvas 19. panta 1. punkta pirmā daļa nosaka:

"Papildus iepriekšējos pantos, jo īpaši 5., 15. un 17. pantā noteiktajiem noteikumiem, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs."

Atbilstoši direktīvas 13. panta 1. punktam dalībvalstis, kuras nav ieviesušas euro, vienreiz gadā nosaka euro vērtību valsts valūtā, kura piemērojama nodokļu līmeņu vērtībai. Piemēro likmes, kas ir iegūtas oktobra pirmajā darba dienā un publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, un tās stājas spēkā nākamā kalendārā gada 1. janvārī.

Direktīvas 13. panta 2. punkts paredz, ka "*dalībvalstis var saglabāt 1. punktā paredzētās nodokļa summas, kas ir spēkā ikgadējās korekcijas brīdī, ja, konvertējot nodokļa līmeņa summu, kas izteikta eiro, nodokļu līmeņa kāpums, izteikts valsts valūtā, nav lielāks par 5 % vai EUR 5, neatkarīgi no tā, kura summa ir zemāka*."

Attiecīgās Polijas valsts likmes, kas konvertētas, pamatojoties uz 13. panta 1. punktu, nedaudz pārsniedz minētās direktīvas 13. panta 2. punktā atļauto 5 % pielaidi. Pieprasot atkāpi, kas ļautu neveikt valsts likmju indeksāciju, Polijas iestādes pieprasa ļoti nelielu (mazāk nekā 1 procentpunkta apmērā) pagaidu palielinājumu pielaides līmenim, ko piemēro likmju ikgadējai korekcijai uz ierobežotu laiku.

Ar pieprasīto atkāpi, kurai ir laika ierobežojums, Polijas iestādes plāno mazināt negatīvo ietekmi, ko, piemērojot direktīvas 13. pantu, radītu nodokļu līmeņu paaugstināšana augsta euro un zlota (EUR / PLN) valūtas kursa dēļ. Šis samazinājums atbilstu summai, kuru veido valūtas kursa atšķirība pēc ikgadējās korekcijas, kas veikta saskaņā ar direktīvas 13. pantu.

Polija uzskata, ka pagaidu pasākumam būtu daļēji jāatvieglo sociālais un ekonomiskais slogs, kas Polijas patērētājiem rodas pašreizējā ģeopolitiskajā kontekstā. Polijas iestādes šajā sakarā norādīja, ka nodokļa samazinājums nāktu par labu arī attiecīgo energoproduktu pārdevējiem.

Iespēju saglabāt šādu nodokļa samazinājumu var atļaut saskaņā ar direktīvas 19. pantu, jo tā mērķis ir ļaut dalībvalstīm ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus īpašu politikas apsvērumu dēļ.

Ierobežotais piemērošanas termiņš ir 6 mēneši, un tas nepārsniedz Enerģijas nodokļu direktīvas 19. panta 2. punktā noteikto maksimālo termiņu, kas šāda veida pasākumam ir 6 gadi, ar iespēju to pagarināt.

Tomēr šādai atkāpei nevajadzētu kavēt tiesību akta pieņemšanu nākotnē, ko veic Padome, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu grozīt Enerģijas nodokļu direktīvu[15].

Valsts atbalsta noteikumi

Polijas iestāžu paredzētais pagaidu nodokļa samazinājums atbilst attiecīgajiem direktīvā noteiktajiem minimālajiem nodokļu līmeņiem.

Šis priekšlikums neskar Polijas pasākuma novērtējumu saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Proti, priekšlikums Padomes īstenošanas lēmumam neskar dalībvalsts pienākumu nodrošināt atbilstību valsts atbalsta noteikumiem.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Katrs pieprasījums piešķirt atkāpi saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvas 19. pantu Komisijai ir jāizskata, ņemot vērā: i) iekšējā tirgus pienācīgu darbību; ii) nepieciešamību nodrošināt godīgu konkurenci un iii) ES politiku veselības, vides, enerģētikas un transporta jomā.

Kā uzsvērušas Polijas iestādes, šā nodokļa samazinājuma mērķis ir daļēji mazināt sociālo un ekonomisko slogu, kas Polijas iedzīvotājiem rastos, ja augstā euro valūtas kursa dēļ palielinātos nodokļi augošas inflācijas apstākļos, kas ietekmē gan mājsaimniecības, gan uzņēmumus, daļēji tā nesenā cenu pieauguma dēļ, ko izraisīja konflikts Ukrainā.

Minētajā situācijā pieprasītais pagaidu samazinājums, visticamāk, neietekmēs ES iekšējo tirdzniecību. Ņemot vērā pieprasītā pasākuma ierobežoto ietekmi un ilgumu, tam nevajadzētu kropļot konkurenci un traucēt iekšējā tirgus darbību.

Kā uzsvērts paziņojumā *RePowerEU*[16], Komisija aicina dalībvalstis pieņemt pasākumus, kas veicina enerģijas ietaupīšanu un samazina fosilā kurināmā patēriņu, vienlaikus koncentrējoties uz neaizsargātām mājsaimniecībām un uzņēmumiem. Tomēr, ņemot vērā pasākuma īso darbības laiku un pašreizējos ar ģeopolitisko situāciju saistītos ārkārtas apstākļus, pieprasītā atkāpe šķiet piemērota un samērīga. Pasākumā ir ņemta vērā arī nepieciešamība līdzsvarot Enerģijas nodokļu direktīvas 19. pantā uzskaitītos konkrētos politikas mērķus, jo īpaši ES vides politiku, ar neatliekamo vajadzību nodrošināt cenu ziņā pieejamu enerģiju uzņēmumiem un mājsaimniecībām.

Ņemot vērā šos apstākļus un to, ka pasākumam ir pagaidu raksturs un tā darbības joma ir ierobežota, ir lietderīgi piešķirt pieprasīto atļauju.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Padomes Direktīvas 2003/96/EK 19. pants.

---

15 Priekšlikums Padomes direktīvai, kas pārkārto Savienības noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (pārstrādāta redakcija), 14.7.2021., 563 final 2021/0213 (CNS).

16 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai *"REPowerEU": Vienota Eiropas rīcība cenas ziņā pieejamākai, drošākai un ilgtspējīgākai enerģijai"* (COM(2022) 108 final, 8.3.2022.).

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Netiešo nodokļu uzlikšana, uz ko attiecas LESD 113. pants, kā tāda nav Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē LESD 3. panta nozīmē.

Tomēr saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu Padomei tika piešķirta ekskluzīva kompetence ar sekundāru tiesību aktu atļaut dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus minētā noteikuma nozīmē. Tāpēc dalībvalstis nevar to darīt Padomes vietā. Tādēļ subsidiaritātes princips uz šo īstenošanas lēmumu neattiecas. Katrā ziņā, tā kā šis akts nav leģislatīvā akta projekts, tas nebūtu jāiesniedz valstu parlamentiem saskaņā ar Līgumiem pievienoto 2. protokolu, lai pārbaudītu atbilstību subsidiaritātes principam.

- **Proporcionalitāte**

Šajā priekšlikumā ir ievērots proporcionalitātes princips.
Nodokļa samazinājumi nepārsniedz konkrētā mērķa sasniegšanai vajadzīgo.
Nodokļa samazinājumi ir piemērojami ierobežotu laiku, proti, sešus mēnešus.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ierosinātais instruments ir Padomes īstenošanas lēmums.
Direktīvas 2003/96/EK 19. pants paredz tikai šāda veida pasākumu.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Pasākumam nav nepieciešama spēkā esošo tiesību aktu izvērtēšana.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Šā priekšlikuma pamatā ir Polijas pieprasījums, un tas attiecas vienīgi uz šo dalībvalsti.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Šis priekšlikums attiecas uz atļaujas piešķiršanu atsevišķai dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un ietekmes novērtējums tam nav nepieciešams.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Pasākums neparedz nekādu vienkāršošanu.
Tas ir izstrādāts pēc Polijas pieprasījuma un attiecas vienīgi uz šo dalībvalsti.

- **Pamattiesības**

Pasākums neietekmē pamattiesības.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Minētais pasākums Eiropas Savienībai nerada finansiālu un administratīvu slogu. Tādējādi priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Īstenošanas plāns nav nepieciešams. Šis priekšlikums attiecas uz atļaujas piešķiršanu nodokļa samazināšanai atsevišķai dalībvalstij pēc tās pieprasījuma. Tā ir paredzēta uz ierobežotu termiņu, proti, uz 6 mēnešiem.

Piemērojamās nodokļa likmes būs zemākas par minimālajiem nodokļu līmeņiem, kas noteikti Enerģijas nodokļu direktīvā (9. pants).

Pasākumu var izvērtēt, ja tiek pieprasīts pagarinājums pēc tam, kad ir beidzies tā spēkā esības termiņš.

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Priekšlikumam nav vajadzīgi skaidrojošie dokumenti par transponēšanu.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Īstenošanas lēmuma 1. pantā ir noteikts, ka Polijai būs atļauts smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo, piemērot samazinātas nodokļa likmes, kuras ir zemākas par minimālajiem nodokļu līmeņiem.

Īstenošanas lēmuma 2. pantā ir noteikts, ka pieprasīto atļauju piešķir uz sešiem mēnešiem saskaņā ar Polijas pieprasījumu, iekļaujoties direktīvā paredzētajā maksimālajā sešu gadu periodā.

2024/0004 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Polijai atļauj piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai[17], un jo īpaši tās 19. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2023/1197[18] Polijai tika atļauts saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes

[17] OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.

smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo. Minētā atļauja zaudēja spēku 2023. gada 30. jūnijā.

(2) Polija 2023. gada 30. jūnija vēstulē pieprasīja atļauju saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu turpināt piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo. Polijas iestādes 2023. gada 8. septembrī, 2023. gada 5. oktobrī un 2023. gada 13. oktobrī sniedza papildu informāciju un precizējumus, kas pamato pieprasījumu. Atļauja tika pieprasīta uz sešu mēnešu laikposmu no 2023. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 31. decembrim.

(3) Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju samazinātas nodokļa likmes piemērošanas mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi, ko radītu nodokļu līmeņu paaugstināšana augsta euro un zlota valūtas kursa dēļ, piemērojot direktīvas 2003/96/EK 13. pantu. Šis samazinājums atbilstu summai, kuru veido šo divu valūtu kursa atšķirība pēc ikgadējās korekcijas, kas veikta saskaņā ar minētās direktīvas 13. pantu. Šis samazinājums padarītu piemērojamās nodokļu likmes zemākas par attiecīgajiem minimālajiem nodokļu līmeņiem, kas minēti Direktīvas 2003/96/EK 9. pantā.

(4) Pieprasītā atļauja, visticamāk, nekropļos konkurenci un netraucēs iekšējā tirgus pienācīgu darbību. Ņemot vērā pasākuma īso darbības laiku un ar ģeopolitisko situāciju saistītos ārkārtas apstākļus, pieprasītā atļauja šķiet piemērota un samērīga. Atļauja līdzsvaro Direktīvas 2003/96/EK 19. panta 1. punktā minētos konkrētos politikas apsvērumus, jo īpaši Savienības vides politiku, ar vajadzību nodrošināt cenu ziņā pieejamu enerģiju uzņēmumiem un mājsaimniecībām. Nodokļa samazinājums daļēji kompensētu enerģijas izmaksu pieaugumu, un tas netiek summēts ar citiem nodokļu samazinājumiem.

(5) Tādējādi būtu jāatļauj Polijai atbilstoši tās pieprasījumam turpināt piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo.

(6) Saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. panta 2. punktu katrai saskaņā ar minēto noteikumu piešķirtajai atļaujai ir jābūt ierobežotai laikā. Taču, lai nekavētu pašreizējā regulējuma turpmāku vispārēju attīstību, ir lietderīgi noteikt, ka gadījumā, ja Padome, rīkojoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 113. pantu vai citiem attiecīgiem noteikumiem, ievieš tādu grozītu vispārēju nodokļu sistēmu attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju, kurai šī atļauja neatbilst, minēto atļauju būtu jābeidz piemērot no dienas, kurā stājas spēkā minētie vispārīgie noteikumi.

(7) Lai nodrošinātu, ka tiek sekmīgi novērstas nelabvēlīgās sekas energoproduktu patērētājiem, būtu jānodrošina, ka Polija nodokļa samazinājumu atbilstoši tās pieprasījumam var piemērot no 2023. gada 1. jūlija.

(8) Šis lēmums neskar Savienības valsts atbalsta noteikumu piemērošanu,

---

[18] OV L 158, 21.6.2023., 71. lpp.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Polijai ir atļauts smagajai degvieleļļai, dabasgāzei, oglēm un koksam, kurus izmanto kā kurināmo, piemērot samazinātu akcīzes nodokļa likmi, kas ir zemāka par attiecīgajiem Direktīvas 2003/96/EK 9. pantā minētajiem minimālajiem nodokļu līmeņiem.

2. pants

Šo lēmumu piemēro no 2023. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 31. decembrim.

Tomēr, ja Padome, rīkojoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 113. pantu vai citiem attiecīgiem noteikumiem, ievieš tādu grozītu vispārēju nodokļu sistēmu attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju, kurai šā lēmuma 1. pantā piešķirtā atļauja neatbilst, šis lēmums zaudē spēku dienā, kurā stājas spēkā minētā sistēma.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Polijas Republikai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs